

SENIOR

Biuletyn informacyjny Wielkopolskiej Rady Kregów Starszyny Harcerskiej i Seniorów

60-480 Poznań, ul. Wilków Morskich 23/25 tel. 503 695 023, e-mail: seniorzy@zhp.wlkp.pl

NUMER 234 (10) 2025

PAŹDZIERNIK 2025

27 października

Niech każdy dzień przynosi radość, zdrowie i spokój, a czas będzie pełen odkrywania nowych pasji i realizacji długo pielęgnowanych marzeń. Niech wokół Was będą zawsze bliscy i życzliwi ludzie, gotowi do wsparcia i wspólnego świętowania każdej chwili.

1. RELACJE

Z działalności KSH „BEZIMIENNI” – Gniezno:

W godzinę „W” - 1 sierpnia 2025r. przy pomniku „Harcerskiej Pamięci” Krąg był organizatorem uroczystości związanej z 81 rocznicą wybuchu Powstania Warszawskiego. Uroczystość obok licznych przedstawicieli organizacji i instytucji państwowych zaszczytli swą obecnością Starosta Gnieźnieński p. Tomasz Budasz i Prezydent Miasta Gniezna dh Michał Powałowski. Program uroczystości przygotował i apel prowadził hm. Sławomir Sekulski.

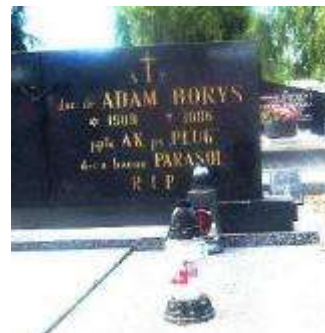

105 lat od Bitwy Warszawskiej

- W 105 rocznicę „CUDU NAD WISŁĄ” z inicjatywy władz miasta Gniezna na cmentarzu przy ul. Witkowskiej w kwaterze żołnierzy poległych w Bitwie Warszawskiej odbyła się uroczystość związana z obroną Warszawy. W spotkaniu tym brał również udział Krąg „Bezimiennych”, którego delegacja złożyła znicz z emblematem harcerskim. Po oficjalnych uroczystościach spotkaliśmy się

tradycyjnie w Lubochni, gdzie przy kawie dyskutowano o tamtych wydarzeniach.

PAMIĘTAMY O 'PŁUGU' - 27 sierpnia minęła rocznica śmierci syna ziemi gnieźnieńskiej, dowódcy Batalionu „Parasol”, Adama Borysa ps. „Pług”. Z tej okazji Krąg „Bezimienni” udał się do Witkowa, by na Jego grobie złożyć wiązankę kwiatów i zapalić znicz z emblematem harcerskiej lilijki.

Rocznica wybuchu II wojny światowej. - 1 września br. uczestniczyliśmy w organizowanych przez Urząd Miasta Gniezna obchodach 86 rocznicy wybuchu II wojny światowej. W tym roku spotkaliśmy się przy gmachu dawnej jednostki wojskowej przy ul. Sobieskiego, gdzie stacjonowały 69 PP i 17 PAL. W wydarzeniu wzięli udział parlamentarzyści, władze samorządowe, przedstawiciele instytucji, stowarzyszeń kombatanckich, a także mieszkańcy miasta. Liczną grupę stanowili harcerze Hufca Gniezno wraz z KS „Bezimienni”.

/hm. Sławomir Sekulski – KSH „Bezimienni” Gniezno, zdjęcia: Maciej Sekulski, portal Gniezno24.com, fb Hufiec Gniezno/

Jak już wszem wiadomo – Wielkopolska Rada Kregów Starszyny Harcerskiej i Seniorów ma już 25 lat.

Z tej okazji byli i obecni członkowie Prezydium Rady zwołali się dnia **30 sierpnia** na spotkanie w sali Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Poznaniu – miejscu, które dla nas wybrała i o strawę (ciasto, tartinki, kawa, herbata) zadbała zastępczyni Komendanta Chor. Wielkopolskiej hm. Kinga Pelec. Byli też obecni goście, którzy przyjęli zaproszenie – oczywiście nasza „opiekunka” z ramienia Komendy drużyna Kinga, hm. Dorota Szwarz – Wolska członkini Komisji Stopni Instruktorskich Chorągwi, hm. Janusz Wolski prowadzący stronę internetową <https://wlkp.zhp.pl/seniorzy/>, hm. Sławomir Sekulski – organizator trasy seniorskiej na tegorocznym Złocie w Gnieźnie oraz phm. Rajmund Grążka, który na wszystkie duże imprezy WR KSHiS przygotowuje seniorskie prezentacje. Przewodnicząca Prezydium hm. Gabriela Jaskulska przywitała wszystkich uczestników, którzy **pogratulowali hm. Halinie Świtalskiej otrzymania Złotego Krzyża Zasługi** oraz zaśpiewali „Sto lat” drużynie hm. Barbarze Król mającej tego dnia urodziny. Po przypomnieniu przez Przewodniczącą okazji, z powodu której się spotkano – drużyna Halinka opowiedziała o początkach działalności Rady, a potem wypowiadali się członkowie Prezydium każdej z kolejnych sześciu jej kadencji. Było swobodnie, z humorem i sympatią. Żałujemy, że nie mogli przybyć (usprawiedliwieni) dawni członkowie Prezydium - hm. Halina Smól-Bor, hm. Katarzyna Grążka i hm. Marek Urbanowicz.

Na zdjęciu siedzą od lewej pwd. Jadwiga Mankiewicz – II kadencja, hm. Aleksander Sekulski III-V kadencja, hm. Halina Świtalska – I kadencja, hm. Eugeniusz Krajewski – III kadencja. Stoją od lewej hm. Dorota Szwarz-Wolska, hm. Janusz Wolski, hm. Ewa Banaszak – VI kadencja, hm. Barbara Król – IV-VI kadencja, phm. Piotr Pers – VI kadencja, hm. Urszula Kocikowska – V-VI kadencja, hm. Sławomir Sekulski, hm. Kinga Pelec, pwd. Zdzisław Firlej – VI kadencja, pwd. Hanna Kurzawa – VI kadencja, phm. Rajmund Grążka, phm. Jarosław Gendera – VI kadencja, hm. Gabriela Jaskulska – V-VI kadencja.

W tym roku konińskie harcerstwo świętuje 110 rocznicę swojego istnienia. Z tej okazji w Spichlerzu Muzeum Okręgowego w Koninie zorganizowano wystawę pod nazwą „Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę...” Uroczyste otwarcie tej wystawy

odbyło się **05 września br.** Przybyło na nią sporo zuchów, harcerzy, instruktorów i seniorów ZHP oraz zaproszeni goście. Brawo dla Komisji Historycznej z Chorągwi Wielkopolskiej, która przyjechała w komplecie 😊. Byli też przedstawiciele Kręgów Seniorów ZHP z Poznania i Konina. W części oficjalnej Kustosz Wystawy przybliżył zebrany proces pozyskiwania eksponatów i tworzenia wystawy. Były przemówienia, były kwiaty i prezenty. I najważniejszy punkt programu - zwiedzanie wystawy. Było uroczyste, wzruszająco i bardzo po harcersku. Z ciekawością oglądaliśmy stare kroniki, zdjęcia, namiot z kanadyjką w środku, legitymacje służbowe i wiele innych rzeczy. Ale to już historia. To nasza harcerska przeszłość, która pozwala tworzyć teraźniejszość i patrzeć w

przyszłość. To tradycja, wychowanie i służba. Wystawa stała się okazją do spotkań, do wzruszeń, ale też do oddania hołdu tym HARCERZOM którzy od lat kształtują charaktery młodych ludzi na naszej konińskiej ziemi. Uczestnicy wystawy mogli wpisać się do wyłożonej Księgi Pamiątkowej. Zrobili to m.in. członkowie Komisji Historycznej Chorągwi Wielkopolskiej, a także phm. Andrzej Lik z Poznania, który zamieścił w niej słuszną uwagę o braku na wystawie informacji o byłym komendancie konińskiego Hufca dh. hm. Antonim Studzińskim.

*/pzd. Hanna Kurzawa - KSH
WARTA im. Hm. Antoniego Studzińskiego - Konin/*

WYJAZD DO WARSZAWY 08 WRZEŚNIA 2025 r. - Wycieczka do Sejmu.

Zgodnie z naszym planem w dniu **08 września 2025 r.** odbyła się **wycieczka do Sejmu w Warszawie.** Naszą inicjatywę wspierał poseł Bartosz Zawieja i jego biuro. Na wycieczkę **Krąg „Stare Sęki”** zaprosił

seniorów z prezydium Wielkopolskiej Rady Kręgów Starszyny Harcerskiej i Seniorów, Krąg Seniorów „Szóstacy” oraz instruktorów i harcerzy Hufca Poznań Jeżyce. Wyruszyliśmy z ul. Widnej spod Hufca, gdzie podjechał autokar. I tu niespodzianka, autokar prowadził senior harcerz, komendant Hufca Poznań Jeżyce w roku 1978, a później komendant Chorągwi Wielkopolskiej w latach 1979 – 1985 hm. Andrzej Simon. Do Warszawy dojechaliśmy w przyjemnej atmosferze. Przed wejściem do gmachu Sejmu każdy uczestnik został poddany kontroli osobistej, po której zaopiekowała się nami przewodniczka, pracownica SOP. Zapoznała nas ona z regulaminem i oprowadziła po gmachu. Zwiedzanie rozpoczęliśmy od sali historii. Następnie przeszliśmy na galerię sali plenarnej i wygodnie zasiedliśmy w fotelach dla gości. Przewodniczka zapoznała nas

przyjazną atmosferę, a organizatorom za sympatyczną wycieczkę.

/phm. Konrad Kędzierski – KSH „Stare Sęki” – Poznań /

W dniu 10 września 2025 roku w Centrum Edukacji w Poznaniu „Przystanek Historia” odbyła się prezentacja książki pod redakcją dr hab. Elżbiety Wojcieszek „Harcerstwo w Wielkopolsce w latach 1945 – 1989”.

Publikacja zawiera artykuły przedstawiające harcerstwo w tych latach z perspektywy ogólnokrajowej i regionalnej –

Wielkopolskiej przywołując wspomnienia, relacje i wybrane próby zarysu historii Hufców Chorągwi Wielkopolskiej ZHP. Dyskusję prowadził prof. Konrad Białecki, a uczestniczyli w niej dr hab. Elżbieta Wojcieszek oraz recenzenci książki - prof. hm. Zbigniew Pilarczyk UAM i dr. Michał Wenklar IPN Kraków. Pierwszą głos zabrała dr. Elżbieta Wojcieszek, informując, że do sporządzenia tego opracowania skłoniła ją prośba przełożonych, a potem sama się harcerstwem

(będąc kiedyś zuchem) zaciekawiła. W książce swoje artykuły przedstawiło 19 współautorów, którym na zakończenie swego wystąpienia podziękowała. Następnie głos zabrał prof. hm. Zbigniew Pilarczyk historyk z UAM w Poznaniu, który przedstawił swoją pracę jako recenzenta oceniając wysoko treści zawarte w książce. Przedstawił swój pogląd na harcerstwo z tego okresu podkreślając, że młodzi harcerze nie zajmowali się polityką, a drużyny były takie, jak prowadzący je

drużynowi. Oczywiście „na górze” były naciski partyjne – co potwierdził także m.in. hm. Stanisław Jasiński członek spotkania – ale nie dotyczyło to bezpośrednio zuchów i harcerzy. Następną osobą zabierającą głos był dr. Michał Wenklar z IPN Kraków, który również pracował nad książką jako recenzent. W jego wypowiedziach zawarte zostały kwestie porównujące harcerstwo wielkopolskie i krakowskie w omawianych latach. Wymieniono różnice i podobne działania harcerstwa na tych terenach. W jego ocenie książka spełnia swoją rolę w omawianej tematyce. Po wyczerpanej dyskusji wśród prowadzących nastąpiła część dyskusji obecnych osób. Hm. Tomasz Łęcki – ZHR wspominał o początkach „białej służby” oraz początkach Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej. Autorka książki wspominała ciepło o śp. hm. Zenonie Wechmannie, który autoryzował jeden z artykułów, a którego żona uczestniczyła w spotkaniu. W dyskusji wśród innych wzięli udział także członkowie Komisji Historycznej Chorągwi Wielkopolskiej ZHP - hm. Marian Derda oraz phm. Antoni Sucharski z Konina, który w posumowaniu dyskusji

przedstawił swój pogląd na przyszłość harcerstwa podkreślając, że są młodzi ludzie, którym ideały harcerskie są bliskie i że nie należy się martwić o przyszłość harcerstwa – niezależnie pod jaką nazwą ona działa. Ostatnim punktem było podpisywanie książek przez dr. Elżbietę Wojcieszuk. Na spotkaniu obecni byli członkowie Komisji Historycznej Chorągwi Wielkopolskiej ZHP: hm. Zbigniew Pilarczyk (recenzent), phm. Marek Mikołajczyk, hm. Marian Derda, hm. Wawrzyniec Wierzejewski, hm. Stanisław Maj, phm. Tomasz Kozik, phm. Piotr Pers, phm. Antoni Sucharski, członkinie Kom. Hist. Hufca Poznań Jeżyce - pwd. Barbara Nawrocka z młodszą koleżanką. Obecne były również przedstawicielki Prezydium Wielkopolskiej Rady Starszyny Harcerskiej i Seniorów -min. hm. Barbara Król, hm. Urszula Kocikowska, a także hm. Stanisław Jasiński – Hufiec Mogilno oraz hm. Krystyna Szczygieł – Nowak z dwójką młodych instruktorów z Czapur.

/hm. Marian Derda Komisja Historyczna Chor. Wlkp./

13 września br. na Błękitnej Polanie w Poznaniu odbył się Harcerski Start 2025/2026 połączony ze świętowaniem 65 - lecia Hufca ZHP

Poznań Nowe Miasto. Stawiły się zuchy, harcerze, harcerze starsi i wędrownicy, którzy podczas dedykowanego im programu poznawali historię hufca, dowiadywali się ciekawych rzeczy o bohaterze hufca Bolesławie Chrobrym, o 1000 leciu jego koronacji. Pyszna grochówka była przeznaczona już dla wszystkich – o 13.00 przybyli seniorzy i weterani. Hm. Urszula Kocikowska przygotowała plansze, które zawierały chętnie oglądane zdjęcia z życia hufca i seniorów, harcerze brali udział w różnych zajęciach, po czym rozpoczął się Harcerski Start – Apel rozpoczynający nowy rok harcerski. Po apelu – ognisko pokoleń. Komendantka Hufca phm. Dominika Bartoszevska przedstawiła historię hufca, a między harcerskimi piosenkami przeprowadziła kwiz ze znajomości historii i teraźniejszości hufca. Nieskromnie musimy przyznać, że najlepiej wypadliśmy my – seniorzy. Podczas ogniska hm. Barbara Król przekazała druźnie komendantce pamiątkową książkę, do której wpisywali się harcerze podczas apeli przy Pomniku Harcerzy na Malcie, a która zaginiona - po wielu latach dotarła do Komendy Chorągwi. Wraz z książką została też wręczona „cegiełka” na nową książkę zasponsorowana przez Krąg Starszyny Harcerskiej OWAR. Na ostatnich stronach dotychczasowej książki wpisali się uczestnicy Startu, po czym braterskim kręgiem zakończyło się to miłe wydarzenie.

/seniorzy KSH OWAR Poznań/

W niedzielne popołudnie (14.09) na polanie w Janowie koło Kostrzyna Wlkp. odbyły się obchody upamiętniające 82. rocznicę akcji RIPOSTA - alianckiego zrzutu broni, amunicji i środków opatrunkowych dla oddziałów Armii Krajowej w Wielkopolsce. Po hymnie i mszy św. w intencji poległych członków wielkopolskiego ruchu oporu złożono wieńce, wiązanki kwiatów i znicze w miejscu pamięci.

Wśród uczestników oprócz władz kilku sąsiadujących ze sobą gmin wzięli udział również harcerze ZHR, ZHP z Nekli oraz seniorzy z KSH OWAR, w których imieniu znicz postawił mieszkaniec Kostrzyna Wlkp.

/druh Leszek Dąbrowski – autor notatki/

Z MUZYKĄ, TAŃCEM I ŚPIEWEM OBCHODZONO ZLOT KRĘGÓW SENIORÓW HARCERSKICH

- Coroczną tradycją Kręgu Seniorów Harcerskich Ziemi Trzemeszeńskiej jest zorganizowanie zlotu dla okolicznych kręgów. W 2025 roku drużny i druhowie zebrali się we wtorek, 16 września w Ośrodku Wypoczynkowym Jutrzenka w Gołąbkach.

Tym razem hasłem była prezentacja ludzi zasłużonych dla Trzemeszna – dokumentacja ich działalności. Przed rozpoczęciem uroczystości członkowie kręgu złożyli znicze na zbiorowej mogile ofiar 10 września 1939 roku w Niewolnie. Zebranych na zlocie w Gołąbkach powitał komendant kręgu phm. Ireneusz Kasprzyk oraz jego zastępczyni hm. Helena Małolepsza. Swoją obecnością zaszczyliły nas również przedstawicielki Prezydium Wielkopolskiej Rady Kręgów Starszyny Harcerskiej Seniorów: hm. Barbara Król i pwd. Hanna Kurzawa. Ponadto przybyli burmistrz Trzemeszna Kacper Lipiński, przewodnicząca Rady Miejskiej Trzemeszna Agnieszka Bartz, dyrektor Domu Kultury w Trzemesznie Sławomir Paluch. Nie zabrakło obecności zaprzyjaźnionych kręgów - Krąg Starszyny Harcerskiej Bezimienni z Gniezna, Krąg Starszyny Harcerskiej im. hm. Melanii Ogórkiewicz z Janowca Wielkopolskiego, Krąg Seniorów Harcerskich i Starszyny im. Henryka Mazurkiewicza z Mogilna, Krąg Seniorów Harcerskich i Starszyny im. Leona Niewiadomskiego z Mogilna, Krąg Seniorów ZHP ze Słupcy. Przybyli również komendant Hufca ZHP Trzemeszno hm. Włodzimierz Losik wraz z zastępczynią hm. Stanisławą Szymańską. Hasłami, które przyświecały tegorocznemu zlotowi były: muzyka, taniec i śpiew. Każdy uczestnik otrzymał pamiątkową plakietkę z wizerunkiem opata Michała Kościeszy Kosmowskiego oraz foto z niektórymi twórcami naszego miasta. Wśród zasłużonych dla Trzemeszna znaleźli się: chór Feliksa Nowowiejskiego, Folklorystyczny Zespół Pieśni i Tańca Strzecha, Chór Seniorów Złoty Liść, Zespół artystyczny Świerszcze oraz Kapela Śmieszna.

Ogromnymi brawami zostały nagrodzone występy dzieci i młodzieży, dziewcząt i chłopców z Zespołu Pieśni i Tańca Strzecha. Wystąpili w różnych strojach, choreografiach, pokazując, że tradycja i folklor są wciąż żywe w naszym społeczeństwie.

Spotkanie zlotowe trwało długie godziny, które minęły w mgnieniu oka. Wśród harcerskich znajomych, w braterskiej atmosferze czas płynie bowiem bardzo szybko. Nie zabrakło harcerskiej grochówki oraz innego poczęstunku. Śpiewaliśmy piosenki, wymienialiśmy doświadczenia, cieszyliśmy się swoim towarzystwem. Stając do harcerskiego kręgu, śpiewając Bratnie słowo i puszczając harcerską iskrę w krąg, wszyscy myśleliśmy, by na koniec zamiast „Do widzenia” rzec

„Do zobaczenia”. Mamy nadzieję, że już niedługo będzie okazja, by znów usiąść przy wspólnym ogniu, a wtedy nasze wspomnienia popłyną daleko w noc!

/phm. Ireneusz Kasprzyk – KSH Ziemi Trzemeszeńskiej/

Kolejny raz członkowie Prezydium WR KSHiS – tym razem hm. Gabriela Jaskulska z mężem druham Adamem, hm. Barbara Król, pwd. Hanna Kurzawa i phm. Jarosław Gendera – uczestniczyli w XXVIII. Trójspotkaniu skautów dorosłych Republiki Słowackiej, Polski i Republiki Czeskiej Komárno - Patince – 2025

„Razem piszemy historię skautingu” w dniach 18-21 września br.

W piątek uczestnicy brali udział w rejsie łodzią po Dunaju, nad który dojechali autokarem. Piękna pogoda oraz wspólne śpiewy na łodzi sprawiły, że rejs ten zostanie na długo w pamięci skautów. Po rejsie – zwiedzanie bazyliki Esztergom – największej w kraju. Była ona wielokrotnie zniszczona, ale jest godna podziwu. Mimo trudów zwiedzania (upał), uczestnicy nie żałowali, że wybrali się na poznanie tej pięknej budowli. Wieczorne spotkania przy gitarach i piosenkach zakończyły pełen wrażeń dzień. I już sobota – autokar zawiózł wszystkich do Komarna, gdzie przyjeły nas władze miasta, a przed tablicą ku czci wielkiego węgierskiego generała György Klapka spotkaliśmy się z węgierskimi zuchami i zrobiliśmy wspólne zdjęcie. Zwiedzanie

Komarna rozpoczęliśmy od twierdzy - największego i najbardziej znaczącego zabytku swojego rodzaju na Słowacji, stanowiącego unikat na skalę europejską. Ekspresyjna przewodniczka bardzo ciekawie opowiadała o dziejach twierdzy – nawet nieznający języka słowackiego mogli się „połapać” w jej opowieściach. Dużą frajdą dla seniorów było 20 minutowe przejście wąskim, ciemnym labiryntem bez latarek. W części twierdzy jednocześnie odbywał się ślub i młodej parze pozującej do zdjęć Polacy zgotowali gromką owację. Na pięknym Placu Europejskim wypiliśmy kawę i przeszliśmy ulicami tego godnego zobaczenia miasta. Po południu – prezentacje historii skautingu przez wszystkie trzy nasze kraje. Ponieważ delegacja Chor. Wlkp. chciała, aby nasza historia napisana przez hm. Bogdana Radysa była zrozumiała dla wszystkich – wielkopolanie

postarali się o tłumaczenie tekstu na oba obce języki, co zostało przyjęte z aplauzem i podczas wystąpienia druha Bogdana zagraniczni druhowie czytając zapoznawali się z tym wystąpieniem. Występy młodych skautów z Węgier w strojach regionalnych, a później wspólne śpiewy zakończyły kolejny dzień. W

niedzielę część seniorów udała się do kościoła, w którym mszę odprawił młody zakonnik mówiący po polsku, w koncelebrze księdza ze Słowacji – uczestnika spotkania. Przewodzący trzech delegacji – w tym druh Radys podpisali protokoły ze spotkania. Hm. Gabriela Jaskulska

wręczyła przewodniczącym upominki od WR KSHiS, a pozostali członkowie Prezydium Rady przekazali im torby z upominkami dla wszystkich członków danej grupy. Cieszymy się, że poznaliśmy piękno Słowacji, choć droga była bardzo daleka, ale dzięki noclegom u druha z Krakowa – nasza „kierowczyni” Hania pokonała ją z humorem.

/uczestnicy wydarzenia z Chor. Wlkp./

2. Historia

DREWNIANY KRZYŻ - Drewniany krzyż postanowiłam wkopać w lasach Palędzko - Zakrzewskich dla upamiętnienia pamięci mojego Ojca śp. Rajmunda Terczewskiego -

drużynowego PDH „Piast” w Główniej. Ojciec za działalność konspiracyjną był osadzony w forcie VII, przyszedł okrutne przesłuchania w Domu Żołnierza, przebywał w wielu więzieniach niemieckich w końcu w KL „Gusen” - najcięższym dla skazanych patriotów. Mając 41 lat został zamordowany zastrzykiem w serce. Umierał na oczach mordercy, z dala od żony i czwórki dzieci. Prochy Jego i więźniów wysypano pod tory kolejowe biegnące do Wiednia. Pociągi jeżdżą w dwie strony przez cały dzień i noc. Jest ciągły stukot kół i hałas. Tam nawet żaden ptak się nie zatrzyma. Postanowiłam symboliczny grób z kamieniami z Alp umieścić właśnie w tych lasach, gdzie zginęli lub zostały przywiezione ciała kolegów, harcerzy, członków podziemia czyli samych swoich. W tych lasach położonych blisko Poznania, Niemcy zdecydowali się dokonywać zbiorowych egzekucji i zakopać tu w dołach ciała wszystkich pomordowanych ofiar zwożonych z całego Poznania i okolicznych miejscowości, a głównie z fortu VII, Domu Żołnierza. Tu leżą ci, co nie przeżyli przesłuchań, ci z więzienia z ulicy Młyńskiej, ci co zginęli pod gilotyną. Doły zasypane w pośpiechu obsadzono krzewami i drzewami – maskując te miejsce. Z chwilą gdy radziecka armia zbliżała się do Poznania - okupant spiesznie stawił z drewna stopy do palenia ciał, które wydobywano z dołów. W pośpiechu nie wszystkie znaleziono. Stopy podpalano, a unoszony dym i zapachy w okolicznych wsiach ludziom bardzo szkodziły, przeszkadzały i były nie do wytrzymania.

Po wojnie były robione prace poszukiwawcze, sporządzone były na ten temat sprawozdania, raporty itp., których nigdzie nie ma. Poznański IPN zainteresował się Lasami Palędzko – Zakrzewskimi, ale jeszcze to potrwa. W tej chwili w lesie stoi duży drewniany krzyż, pomnik upamiętniający to miejsce. Zawsze w październiku w tym miejscu odprawiana jest msza święta z ceremoniałem wojskowym. W pobliżu tego miejsca rozrzucone są groby w zależności wolnej przestrzeni między drzewami. Jest ich siedem. To groby o długości do 11 metrów. Na środku stoi murowany duży krzyż, którego ramiona skierowane są w stronę długiego boku co daje wrażenie, że są to dwa groby i każdy ma krzyż. Ja zaopiekowałam się jednym takim długim i nazwałam go „**Harcerskim**” i od sześciu lat dbam o niego. Zawsze umieszczam tu symbole harcerskie i narodowe. W oddalonym miejscu stoi duży pomnik murowany, poświęcony studentom medycyny. Pierwsze groby to „groby sióstr zakonnych” bo one pierwsze były rozstrzelane. Jeszcze jest kilka grobów znacznie oddalonych, ale nie dotarłam tam. 13 października to data pierwszych rozstrzelań - stała się datą uczczenia pamięcią i modlitwą tego dnia. Jest msza święta z wojskową oprawą przy krzyżu. I w tym dniu jest organizowany Marsz Pamięci, na który zapraszam, bo jest nas mało, chociaż co rok o kilka osób więcej. Okoliczna ludność w ogóle nie jest zainteresowana tym miejscem.

Duszą i osobą która czyni wszelkie starania w urzędach i instytucjach jest Pani Zofia Dobrowolska – prezes stowarzyszenia miłośników Dopiewca. Pani Zofia, były wójt gminy, były dyrektor szkoły, pragnie godnego pochowania szczątków ludzkich, uporządkowania terenu gdzie znajdują się groby, otoczenia je systematyczną troską. Chce nagłośnić to miejsce kaźni i okrucieństwa, ponieważ do tej pory żadna organizacja żadne organy władzy nie wykazały zainteresowania ani troski. Pani Zofia od 6 lat organizuje Marsz Pamięci przy współudziale Stowarzyszenia Rodzin

Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych. Na ten marsz zapraszam seniorów, bo na wiecznej warcie jest wielu harcerzy - my starsi wiekiem mamy obowiązek dbać o pamięć o patriotach, ale także dawać przykład młodemu pokoleniu. Czas ucieka, a przyroda nie czeka i niestety zaciera ślady morderstwa. Co roku jest nas trochę więcej, ale wciąż za mało. Po uroczystościach rozchodzimy się z myślą, że za rok wrócimy.

Oni czekają w polskim lesie, gdzie drzewa im zaszumią, ptak zaśpiewa, leśne kwiatki umają, a słońeczko promieniami rozjaśni leśne mroki.

/pwd. Maria Wielebska - Komisja Historyczna Chor. Wlkp./

3. KOMUNIKATY

ZAPROSZENIE! Krąg Seniorów Harcerskich "Szóstacy" zaprasza **9-tego października /czwartek/ na godz. 13.00 do Scout Campu w Strzeszynie w Poznaniu na coroczną PYRĘ.** W programie: Pyra z gzikiem z dodatkami czyli obiad, pogaduszki i śpiewanki, a najważniejsze spotkanie ze znajomymi. **Koszt 70,00 zł płatne na miejscu.** Zainteresowanych proszę o kontakt telefoniczny.

Komendant Kręgu phm. Jarosław Gendra. Telefon: 602 150 821

W dniach **10 - 11 października odbędą się kolejne Targi Viva - Seniorzy.** W tym roku - ponieważ do obsługi stoiska Wielkopolskiej Rady KSHiS zjawiają się zawsze tylko te same osoby postawiono, że stoiska nie wystawiamy, ale prosimy o przyście wszystkich **w mundurach**, aby

propagować ZHP. **Dnia 10.10. br o godz. 12.00 spotkamy się przy wejściu do pawilonu** - i jeśli będzie to możliwe zaśpiewamy kilka piosenek, co zawsze spotyka się z bardzo przychylnym przyjęciem 😊

Druhna pwd. Maria Wielebska (KSH Historycy - Poznań) w imieniu Stowarzyszenia Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych zaprasza do wzięcia udziału w VII Marszu Pamięci w Lasach Pałędzko-Zakrzewskich k. Poznania w dniu 13 października 2025 r. Program: 10.00 - Inauguracja przy Pomniku Studentów, 11.00 - Msza św. w Kwaterze Siedmiu Grobów, 12.00 - wystąpienia, Apel Pamięci, Salwa Honorowa, składanie kwiatów. Po

uroczystości poczęstunek polowy. Od 9.30 BUS przy głazie Ojca Mariana Żelazka.

Towarzystwo Miłośników Miasta Poznania im. Cyryła Ratajskiego zaprasza dnia 18 października br. na przechadzkę po zabytkowym cmentarzu na Nowinie. Zbiórka o godz. 11.00 przed wejściem głównym od ul. Nowina. Orowadzać będzie druhna Grażyna Arasimowicz z KSH OWAR w Poznaniu.

18 października 2025 r. na godz. 10.30 druż Eugeniusz Jacek (KSH OWAR) - kierownik **Wielkopolskiego finału wojewódzkiego Ogólnopolskiego konkursu krasomówczego dzieci i młodzieży szkolnej** zaprasza wszystkich jako publiczność do uczestnictwa w tym finale mającym na celu zwrócenie uwagi dzieci i młodzieży na potrzebę pielęgnacji języka ojczystego, kształtowanie u młodzieży szacunku do ojczystej ziemi, kultury i małych ojczyzn, rozbudowanie zamiłowania do pięknego i sugestywnego mówienia oraz kształtowanie umiejętności poprawnego, jasnego i logicznego formułowania myśli. Wydarzenie to odbędzie się **w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niestyszających w Poznaniu (Poznań-Śródka) ul. Bydgoska 4a.**

4. Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Z przykrością zawiadamiam, że w dniu 5.09.2025 r. w wieku 97 lat ma Wieczną Wartę odszedł zasłużony Instruktor Hufca Poznań Rejon hm. Eugeniusz Kubacki. Druż Eugeniusz Kubacki urodził się w 1928 roku a już w roku 1937 wstąpił do Związku Harcerstwa Polskiego, do Gromady Zuchowej w Luboniu. W ramach Harcerskiego Pogotowia Wojennego, był członkiem zastępu zwiadowczo - łącznikowego 7 Drużyny Harcerskiej, w ramach której pełnił służbę na rzecz Ojczyzny. W roku 1956 brał udział w Zjeździe Łódzkim oraz został drużynowym 7 Lubońskiej Drużyny Harcerskiej im. Karola Chodkiewicza. Funkcję pełnił do 1958 roku. W latach 1958 - 1975 oraz w latach 1975 - do 1992 roku pełnił funkcje we władzach najpierw Hufca Poznań Powiat, a następnie w Hufcu Poznań Grunwald. W Hufcach w których pracował był przede wszystkim odpowiedzialny za szkolenie, był wieloletnim przewodniczącym Komisji Stopni Instruktorskich oraz Komisji Kształcenia. Kursy szkoleniowe organizowane przez dh. Eugeniusza Kubackiego, były wysoko oceniane, zarówno przez przełożonych jak i uczestników. Poprzez swoją postawę instruktora zaangażowanego całym życiem, potrafił dać przykład jak można żyć i pracować zgodnie z ideałami harcerskimi. Proces szkolenia opracowany i wdrożony przez dh. Eugeniusza, spowodował przyrost kadry instruktorskiej i rozwój liczebny hufców, w których pracował. Wychodził z założenia, iż najważniejsze jest praktyczne pozyskanie umiejętności, dlatego corocznie organizował letnie i zimowe obozy szkoleniowe, na których wychowały się całe pokolenia instruktorów - z korzyścią dla całej organizacji. W roku 1990 był założycielem „Harcerskiego Kręgu Seniorów 7 Lubońskiej Drużyny Harcerskiej im. Jana Karola Chodkiewicza” i do 2022 r. był jego pierwszym Przewodniczącym. Jest autorem książek historycznych poświęconym Lubońskiemu Harcerstwu oraz Hufcowi Poznań-Rejon. Za swoją pracę instruktorską został nagrodzony wieloma odznaczeniami. Najwyższy stopień instruktorski - stopień harcmistrza został mu przyznany Rozkazem Komendanta Chorągwi Wielkopolskiej z dnia 15.09.1963r., Uchwałą Głównej Kwatery ZHP w roku 1988 otrzymał Złoty Krzyż za Zasługi dla ZHP. Jako współtwórca harcerstwa w Luboniu, Rada Miasta Luboń w roku 2019 nagrodziła druha Eugeniusza tytułem „Zasłużony dla Miasta Luboń,” a w roku 2021 Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył druha Złotym Krzyżem Zasługi. Instruktorem ZHP pozostał do ostatnich swoich dni. Jego doświadczenie, wiedza, umiejętności dla całego hufca była bezcenna i jest wzorem dla wielu instruktorów.

Cześć jego pamięci! Druhu - przy innym ogniu i w inną noc, do zobaczenia znów...

Pogrzeb Druha odbył się 11 września br. na Cmentarzu Komunalnym Junikowo w Poznaniu.

/z Rozkazu Specjalnego Ls. 2/2025 z dnia 8.9.2025 Komendanta Hufca ZHP Poznań-Rejon/

W dniu 17 września 2025 roku, w wieku 102 lat odeszła na „Wieczną Wartę” bardzo szanowana i kochana Druhna Lidia Bogucka z d. Ostach, członkini Kręgu Starszyny Harcerskiej „10 PDH i Wiarusy”.

Druhna Lidia przygodę z harcerstwem zaczęła w 1937 roku wstępując do 13PDH działającej na terenie Osiedla Warszawskiego. Po złożeniu przyrzeczenia otrzymała Książeczkę Harcerską nr 17891 wydaną w dniu 15.08.1937r. przez Wielkopolską Komendę Chorągwi ZHP oraz Krzyż Harcerski o nr 55 serii B. W 1947r, po ukończeniu Kursu otrzymała patent drużynowej, potwierdzony rozkazem L.3/47 podpisany przez Komendantkę Chorągwi hm Marię Fidler. W tym samym roku objęła funkcje drużynowej 10 PDH im. Karoliny Niezychowskiej w II Hufcu Harcerok Poznań-Śródka. Prowadząc drużynę, była również dyrygentką wyłonionej z harcerok 10 PDH Drużyny Śpiewaczej, która dwukrotnie zajęła drugie miejsce w konkursach na najlepszą drużynę śpiewaczą m. Poznania. Aktywna działalność w strukturach ZHP Druhny Lidii ustała z wiadomych względów, na przełomie lat 1949/50.

W 2006r. Druhna Lidia ponownie związała się ze strukturami ZHP wstępując do Kręgu Seniorów Harcerskich „10 PDH”. Aktywnie włączyła się w pracę Kręgu i na zbiórkach, które odbywały się regularnie co miesiąc, bardzo chętnie głosiła gawędy, przypominając historie harcerstwa, a także przypominała dawne piosenki harcerskie, które na stałe weszły do repertuaru śpiewanych na zbiórkach piosenek. Uczestniczyła w imprezach okolicznościowych, a także cyklicznych biwakach integracyjnych organizowanych w miesiącach letnich we wsi Chyby nad J. Kiekrz. Z upływem lat i kłopotami zdrowotnymi, kontakty osobiste uległy ograniczeniu, jednak do ostatnich dni interesowała się działalnością Kręgu. Pozostały rozmowy telefoniczne i cyklicznie dostarczane Biuletyny Informacyjne „Senior”. Za działalność i przynależność do ZHP została wyróżniona Odznaką Honorową „Wielkopolskim Seniorom i Starszyźnie ZHP” o numerze 1. Dla członków Kręgu Samarytanką Druhna Lidia Bogucka była niekwestionowanym autorytetem.

Czuwaj Druhno Lidko na „Wiecznej Warcie”!

Pożegnanie Druhny Lidii Boguckiej odbędzie się w dniu 1 października 2025r. o godz.12.30 na Cmentarzu Junikowskim.

W imieniu Kręgu „10 PDH i Wiarusy” - phm Elżbieta Żymałkowska - Lik

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI...

REDAKCJA BIULETYNU ZASTRZEGA SOBIE PRAWO DO DOKONYWANIA SKRÓTÓW I KOREKTY

NADSYŁANYCH TEKSTÓW I NIE BIERZE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ICH TREŚĆ.

REDAKTOR I OPRACOWANIE TECHNICZNE: hm. BARBARA KRÓL

barbara.krol@zhp.net.pl, basia_krol@o2.pl